

*Työnantajalle annettava selvitys terveyden-
tilasta tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi
Den utredning som ges till arbetsgivaren om
hälsotillståndet för att förebygga spridningen av
smittsamma sjukdomar*

Normilomake

Virastotunnus
550001

1 Normi on ☐ 1 määräys ☒ 2 ohje ☐ 3 muu, mikä: _____	2 Antopäivä 30.12.2003	
3 Voimassaolo 1.1.2004 - toistaiseksi	4 Dnro tai muu yksilöinti 2003:1	
5 Asiasisällön ilmaiseva otsikko Työnantajalle annettava selvitys terveydentilasta tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi		
6 Normin kohderyhmät ja niiden yksilöinti		
☒ 1 Valtionhallinnon ulkopuoliset	Terveyskeskuksia ylläpitävät kunnat ja kuntayhtymät, sairaanhoitopiirit, työterveysluottoyksiköt	
☒ 2 Valtionhallinto	Kansanterveyslaitos, Työterveyslaitos	
☐ 3 Asianomainen hallinnonala	_____	
7 Yksikkö, josta normi on saatavissa Sosiaali- ja terveysministeriö ja www.finlex.fi/normit/index.html		
8 Jakeluosoite PL 33 fax (09) 1607 4144 sähköposti: kirsti.lamberg@stm.fi	9 Postinumero ja postitoimipaikka 00023 Valtioneuvosto	10 Puhnro (09) 1607 4033
11 Säännökset, joihin viranomaisen toimivalta antaa normi, perustuu Tartuntatautilaki (583/1986) 6 ja 20 §, sellaisina kuin ne ovat 14 päivänä marraskuuta 2003 annetussa laissa (935/2003)		
12 Normi, jota muutettu	13 Normi, jonka kumoo Sosiaali- ja terveysministeriön ohje nro 1993:28 Työnantajalle annettava selvitys terveydentilasta tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi	
14 Huomautuksia Sosiaali- ja terveysministeriön määräyskokoelma 2003:1		
ISSN 0787-992X	Sivumäärä 6	
15 Asiasanat tartuntatauti salmonelloosi tuberkuloosi		

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

**OHJE Nro 2003:1
30.12.2003**

**TYÖNANTAJALLE ANNETTAVA
SELVITYS TERVEYDENTILASTA TARTUNTATAUDIN
LEVIÄMISEN EHKÄISEMISEKSI**

Säännös:

**Tartuntatautilain (583/1986) 6 ja 20 §,
sellaisina kuin ne ovat 14 päivänä
marraskuuta 2003 annetussa laissa
(935/2003)**

Kohderyhmät:

**Terveyskeskuksia ylläpitävät kunnat
ja kuntayhtymät
Sairaanhoitopiirit
Kansanterveyslaitos
Työterveyslaitos
Työterveyshuoltoyksiköt**

Voimassaoloaika:

1.1.2004- toistaiseksi

Kumottavat normit:

**Sosiaali- ja terveysministeriön ohje nro 1993:28 Työnantajalle annettava selvitys
terveydentilasta tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi**

TYÖNANTAJALLE ANNETTAVA SELVITYS HENKILÖN TERVEYDENTILASTA TARTUNTATAUDIN LEVIÄMISEN EHKÄISEMISEKSI

I. Yleistä

Tartuntatautilain 20 §:n ja tartuntatautiasetuksen 11 §:n nojalla vaadittavan työntekijän terveydentilaa koskevan selvityksen edellyttämällä tutkimuksilla pyritään löytämään henkilöt, jotka voivat tartuttaa salmonellooseja tai hengityselinten tuberkuloosia sellaisissa työtehtävissä, joissa leviämisen edellytykset ovat suuret tai seuraukset vakavat.

Selvityksen voi antaa lääkäri tai lääkärin valvonnassa työskentelevä muu terveydenhuollon ammattihenkilö. Tavallisimmat selvityksen perustana olevat tutkimukset ovat lääkärin tai terveydenhoitajan suorittama haastattelu ja kliininen tutkimus sekä siihen liittyvä terveystieteellinen ja opastus, ulosteen salmonellatutkimus ja keuhkojen röntgentutkimus.

2. Tutkimukset salmonelloosien toteamiseksi

2.1 Tarkastamisen edellytykset

Tartuntatautilain 20 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä ovat sairaalan vastasyntyneiden osastolla työskentely ja vastasyntyneiden ruoan valmistaminen sekä työskentely vesilaitoksessa sellaisessa tehtävässä, jossa työntekijä on välittömässä kosketuksessa jakeluun tulevan veden kanssa.

Tartuntatautilain 20 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä ovat sellaiset, jotka edellyttävät terveydensuojeluasetuksen (1280/1994) 29 §:ssä mainittujen helposti pilaantuvien elintarvikkeiden ja niiden käsittelypintojen toistuvaa koskettelua paljain käsin. Tarkastukset rajataan henkilöihin, joiden työsuhteen oletetaan kestävän vähintään kuukauden. Lyhytaikaisia työntekijöitä on opastettava turvallisissa työtavoissa ja heille on annettava tietoa tartuntatautien leviämisen vaaroista siten, että ne, joilla on siihen perusteltua aiheutta, osaavat hakeutua tarkastukseen.

Tartuntatautilain 20 §:n 2 momentin 4 kohdassa ja tartuntatautiasetuksen 11 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin kuuluu työskentely lypsy –tai muissa maidonkäsittelytehtävissä maitotilalla, jos tila harjoittaa maitotuotteiden suoramyyntiä tai toimittaa maitoa meijeriin, jossa maitoa ei pastöroida.

Tarkastus tehdään työsuhteen alkaessa ja palattaessa työhön vähintään neljän vuorokauden pituiselta matkalta Pohjoismaiden ulkopuolelta.

2.2 Tarkastuksen sisältö

Työhöntulotarkastuksessa pyritään selvittämään, aiheuttaako henkilö työssään tartunnanvaaraa. Tehokkaimmin tämä saadaan selville terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamalla haastattelulla. Salmonellatutkimus on yleensä aiheellinen, jos asianomaisella tai samassa taloudessa asuvilla on ollut ripulioireita viimeisen kuukauden aikana. Siihen voi myös olla aihetta, jos henkilö on ollut viimeisen kolmen kuukauden aikana Pohjoismaiden ulkopuolella.

Ulkomailta paluun jälkeen työntekijälle tehdään ulosteen salmonellatutkimus, jonka tulos annetaan selvitykseksi työnantajalle. Tämän lisäksi haastattelu ja tarvittaessa kliininen tutkimus on aiheellinen silloin, kun työntekijä arvioi terveydentilansa tai ulkomailla potemiensa oireiden perusteella olevan aiheellista olla poissa työstä ennen tutkimustuloksen valmistumista.

3. Tutkimukset tuberkuloosin toteamiseksi

3.1 Tarkastamisen edellytykset

Tarkastus tehdään tartuntatautilain 20 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesti sairaaloissa keuhkosairauksien sekä synnytys- ja vastasyntyneiden osastojen välittömään potilashoitoon osallistuvalla henkilökunnalla. Lain 20 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisesti tarkastus tehdään sellaisille alle kouluikäisten lasten hoitotehtävissä toimiville, jotka hoitavat lapsiryhmiä pitkäaikaisesti esimerkiksi päiväkodeissa, perhepäivähoidossa tai kehitysvammaisten palveluyksiköissä.

3.2 Tarkastuksen sisältö

Työhöntulotarkastuksessa terveydenhoitajan tai lääkärin haastattelulla selvitetään mahdolliset tuberkuloositartunnalle altistavat tekijät. Näitä ovat muun muassa läheinen kontakti tautia sairastavaan, HIV-tartunta, päihdyttävien aineiden käyttö, kortisoni tai muu immunosuppressiivinen hoito ja oleskelu maassa, jossa tuberkuloosi on yleinen. Keuhkojen röntgentutkimus suoritetaan lääkärin harkinnan mukaan.

Pitkäaikaisesti tuberkuloosipotilaita hoitaville voidaan tehdä määräaikaistarkastukset, joiden sisältö ja tiheys riippuvat altistuksen määrästä.

4. Tutkimusten järjestäminen

Tutkimukset ovat osa kunnan tehtäväksi säädettyä tartuntatautien vastustamistyötä. Tutkimukset sopivat hyvin toteutettavaksi myös työnantajan järjestämän työterveyshuollon yhteydessä.

Tällä ohjeella kumotaan 4 päivänä marraskuuta 1993 annettu sosiaali- ja terveysministeriön ohje nro 1993:28 Työnantajalle annettava selvitys terveydentilasta tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Peruspalveluministeri

Liisa Hyssälä

Lääkintöneuvos

Merja Saarinen

TIEDOKSI Maa- ja metsätalousministeriö
Kauppa- ja teollisuusministeriö
Lääninhallitukset
Elintarvikevirasto
Työterveyshuollon neuvottelukunta
Suomen Kuntaliitto
Suomen Lääkäriliitto
Suomen Työterveyshoitajaliitto ry
Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto ry
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Maa- ja Metsätaloustuottajain Keskusliitto ry

*Den utredning som ges till
arbetsgivaren om hälsotillståndet
för att förebygga spridningen
av smittsamma sjukdomar*

Normblankett

Ämbetsverksbeteckning
550001

1 Normen är		2 Datum för utfärdande
☐ 1 föreskrift ☒ 2 anvisning ☐ 3 annan, vad _____		30.12.2003
3 Giltighetstid 1.1.2004 -tillsvidare	4 Dnr eller annan specificering 2003:1	
5 Rubrik som anger sakinnehållet Den utredning som ges till arbetsgivaren om hälsotillståndet för att förebygga spridningen av smittsamma sjukdomar		
6 Normens målgrupper och specificering av dem		
☒ 1 Utom statsförvaltningen	Kommuner som upprätthåller hälsocentraler och samkommuner för folkhälsoarbete, sjukvårdsdistrikt, företagshälsovården	
☒ 2 Inom statsförvaltningen	Folkhälsoinstitutet, Institutet för arbetshygien	
☐ 3 Förvaltningsområdet i fråga	_____	
7 Den enhet hos vilken normen kan erhållas Social – och hälsovårdsministeriet och www.finlex.fi/svenska/myndig/index.html		
8 Utdelningsadress PB 33 fax (09) 1607 4144 e-post kirsti.lamberg@stm.fi	9 Postnummer och postanstalt 00023 Statsrådet	10 Tel. nr (09) 1607 4033
11 Stadganden på vilka behörigheten att meddela normen grundar sig 6 och 20 § lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986) sådana de lyder i lag av den 14 november 2003		
12 Normen har ändrats	13 Normen har upphävts Social – och hälsovårdsministeriets anvisning nr 1993:28 Den utredning som ges till arbetsgivaren om hälsotillståndet för att förebygga spridningen av smittsamma sjukdomar	
14 Anmärkningar Social- och hälsovårdsministeriets föreskriftssamling 2003:1		
ISSN 0787-9954	Sidantal 6	
15 Nyckelord -		

**DEN UTREDNING SOM GES TILL ARBETSGIVAREN OM HÄLSOTILLSTÅNDET FÖR
ATT FÖREBYGGA SPRIDNINGEN AV SMITTSAMMA SJUKDOMAR****Fullmaktstadgande:**

6 och 20 § lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986)
sådana de lyder i lag av den 14 november 2003
(935/2003)

Målgrupper:

Kommuner som upprätthåller hälsocentraler
och samkommuner för folkhälsoarbete
Sjukvårdsdistrikt
Folkhälsoinstitutet
Företagshälsovården

Giltighetstid:

1.1.2004 – tillsvidare

**Ersätter: social- och hälsovårdsministeriets anvisning nr 1993:28 Den utredning som ges till
arbetsgivaren om hälsotillståndet för att förebygga spridningen av smittsamma sjukdomar**

DEN UTREDNING SOM GES TILL ARBETSGIVAREN OM HÄLSOTILLSTÅNDET FÖR ATT FÖREBYGGA SPRIDNINGEN AV SMITTSAMMA SJUKDOMAR

1. Allmänt

Med de undersökningar som förutsätts för den utredning som krävs med stöd av 20 § lagen om smittsamma sjukdomar och 11 § förordningen om smittsamma sjukdomar strävar man att finna sådana personer som kan smitta salmonellos eller tuberkulos i andningsorganen, då deras arbetsuppgifter är sådana att förutsättningarna för spridning är stora eller följderna kan bli allvarliga.

Utredningen kan ges av en läkare eller en annan utövare av sjukvårdsyrke som arbetar under övervakning av en läkare. De vanligaste undersökningarna som utgör grund för utredningen är en intervju och klinisk undersökning som utförs av en läkare eller hälsovårdare samt hälsofostran och handledning i samband med dessa, salmonellaundersökning av avföringen och röntgenundersökning av lungorna.

2. Undersökningar för konstaterande av salmonellos

2.1 Förutsättningar för kontroll

Uppgifter som avses i 20 § 2 mom. 1 punkten lagen om smittsamma sjukdomar är arbete på en sjukhusavdelning för nyfödda och tillredning av mat för nyfödda samt arbete på vatteninrättning i sådana uppgifter där arbetstagaren har omedelbar beröring med det vatten som distribueras.

Uppgifter som avses i 20 § 2 mom. 3 punkten lagen om smittsamma sjukdomar är sådana som förutsätter upprepad beröring med bara händer av sådana förskämbara livsmedel och deras beröringsyta som avses i 29 § hälsoskyddsförordningen (1280/1994). Kontrollerna begränsas till de personer vilkas arbetsförhållande förväntas vara minst en månad. Arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden måste handledas i säkra arbetssätt och upplysas om farorna med spridningen av smittsamma sjukdomar så att de som har skäl därtill kan söka sig till kontroller.

Uppgifter som avses i 20 § 2 mom. 4 punkten lagen om smittsamma sjukdomar och i 11 § förordningen om smittsamma sjukdomar är arbete vid mjölkning eller annan hantering av mjölk på en mjölkproducerande gård om gården har direktförsäljning av mjölkprodukter eller levererar mjölk till ett mejeri där mjölken inte pastöriseras.

Kontrollen görs då arbetsförhållandet inleds och då man återvänder från en resa utanför de nordiska länderna och resan varat minst fyra dygn.

2.2 Kontrollens innehåll

Vid nyanställningsundersökningen strävar man att utreda om ifrågavarande person kan förorsaka smittofara i sitt arbete. Effektivast får man reda på det genom en intervju som utförs av en yrkesutbildad person inom hälsovården. En salmonellaundersökning är i allmänhet motiverad om vederbörande eller personer som bor i samma hushåll har haft diarrésymptom under den senaste månaden. Skäl kan även föreligga om personen under de tre senaste månaderna varit utanför de nordiska länderna.

Efter en återkomst från utlandet undergår arbetstagaren en salmonellaundersökning av avföringen och arbetsgivaren ges som utredning uppgift om resultatet. Dessutom är en intervju och vid behov en klinisk undersökning motiverade då arbetstagaren på basis av sitt hälsotillstånd eller sina symptom i utlandet anser att det är skäl att vara borta från arbetet tills resultatet av undersökningen blivit klart.

3. Undersökningar för att konstatera tuberkulos

3.1 Förutsättningar för kontroll

Kontrollen görs i enlighet med 20 § 2 mom. 1 punkten lagen om smittsamma sjukdomar på personal som vid sjukhus deltar i den direkta vården av patienter på avdelningar för lungsjukdomar, förlossningsavdelningar eller avdelningar för nyfödda. Enligt 20 § 2 mom. 2 punkten i lagen skall kontroll göras på sådana personer som sköter barngrupper under skolåldern på lång sikt, t.ex. i daghem, som familjedagvårdare eller i serviceenheter för personer med utvecklingsstörning.

3.2 Kontrollens innehåll

Vid nyanställningsundersökningen utreder man genom en intervju med en hälsovårdare eller läkare om det finns omständigheter som kunde innebära utsatthet för tuberkulosmitta. Sådana omständigheter är bl.a. nära kontakt med en person som lider av sjukdomen, HIV-smitta, missbruk av rusmedel, kortison eller annan immunosuppressiv vård och vistelse i ett land där tuberkulosen är allmän. Röntgenundersökning av lungorna utförs enligt en läkares prövning.

Personer som sköter tuberkulospatienter under en längre tid kan genomgå regelbundna kontroller vilkas innehåll och frekvens beror på hur utsatt personen ifråga är.

4. Ordnande av undersökningar

Undersökningarna är en del av arbetet för bekämpande av smittsamma sjukdomar vilket stadgats ankomma på kommunerna. Undersökningarna lämpar sig också väl att genomföras i samband med den företagshälsovård som arbetsgivaren ordnar.

Genom denna anvisning upphävs social- och hälsovårdsministeriets anvisning given den 4 november 1993 Den utredning som ges till arbetsgivaren om hälsotillståndet för att förebygga spridningen av smittsamma sjukdomar (1993:28).

Omsorgsminister

Liisa Hyssälä

Medicinalråd

Merja Saarinen

FÖR KÄNNEDOM

Jord- och skogsbruksministeriet
Handels- och industriministeriet
Länsstyrelserna
Livsmedelsverket
Delegationen för företagshälsovård
Finlands Kommunförbund
Finlands Läkarförbund
Finlands Företagshälsovårdareförbund rf
Industrins och arbetsgivarnas centralförbund
Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
Tjänstemannacentralorganisationen STTK